

Maria Szymańska
Akademia Ignatianum w Krakowie

Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji „Teacher Education in Central and Eastern Europe”

W dniach 18–20 czerwca 2015 roku na Uniwersytecie w Debreczy-
nie (węg. Debrecen) odbyła się Międzynarodowa Konferencja *Teacher
Education in Central and Eastern Europe* w ramach realizowanego
Projektu Wszechradzkiego, którego zasadniczym punktem odniesienia
była problematyka edukacyjna w zakresie kształcenia nauczycieli oraz
efektywności podejmowanych działań na wszystkich poziomach eduka-
cyjnych. Ten obszar tematyczny znalazł swój głęboki i szeroki wymiar
w prezentowanych zagadnieniach w sesji plenarnej i sesjach tematycz-
nych. Dzielenie się wzajemnym doświadczeniem ugruntowanym w ba-
daniach naukowych, dotyczących funkcjonowania systemów edukacyj-
nych oraz roli nauczyciela zarówno akademickiego, jak i wychowania
przedszkolnego edukacji elementarnej oraz nauczyciela szkoły średniej
w procesie edukacyjnym pozwoliło uczestnikom konferencji sprecyzo-
wać wnioski o charakterze transdyscyplinarnym i globalnym.

Przedmiotem troski prezentujących opracowany przez nich mate-
riał było jakościowe, praktyczne przygotowanie nauczycieli do wykony-
wanej pracy, którą można określić jako misję. Profesjonalne przygotowa-
nie nauczycieli powinno uwzględniać właściwie rozumiany aspekt
międzykulturowy, kulturowy, etyczny, aksjologiczny oraz dydaktyczno-

wychowawczy w zakresie stosowania tradycyjnych i najnowszych metod, a także środków i narzędzi w pracy z uczniem. Umiejętne zastosowanie technologii multimedialnych w kształceniu podnosi jego jakość, rozbudza zainteresowania uczniów, sprzyja właściwej komunikacji z ich środowiskiem wychowawczym.

Istotnym zagadnieniem podnoszonym w dyskusji po przedstawieniu własnych wyników badawczych i spostrzeżeń było kluczowe znaczenie właściwie zorganizowanych, monitorowanych praktyk i weryfikacja ich jakości w procesie ciągle aktualizowanej, płynnej współpracy uczelni ze szkołą, czego wynikiem są zmiany w programie kształcenia; autentyczna motywacja studentów odbywających praktyki, jak też i nauczycieli akademickich angażujących się w organizację procesu kształcenia, projektowanie i weryfikacje efektów nauczania. Na szczególną uwagę zasługuje wypowiedź prof. Pentti Moilanen z Finlandii, który opierając się na badaniach dotyczących drożności poziomej i pionowej systemu edukacyjnego w Finlandii, wskazał na proces organizacji praktyk, ich monitorowanie w celu aktualizacji programu kształcenia nauczycieli. Innym zagadnieniem omówionym przez prof. Dana Hanesovana była konieczność realnego „zderzenia się” studentów – przyszłych nauczycieli – z ich wyobrażeniem na temat profesji jaką wybierają. Analizę polskiego systemu edukacji od wprowadzenia reform w 1999 roku ukazała prof. Marzena Farnicka, dzieląc się refleksją dotyczącą wiedzy nauczycieli, ich umiejętności i kompetencji w realizowanych zadaniach edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacyjnych zmieniającej się systemowo szkoły. Wskazała też na autorytet nauczyciela, jego status społeczno-ekonomiczny, co było również przedmiotem szerszej dyskusji. Tej problematyce poświęcone były prezentacje prof. J. Karbowniczek i dr M. Szymańskiej. Akcentowały one funkcje refleksji na poziomie osobistym, zawodowym i międzykulturowym w kształceniu nauczyciela, który budując swoją tożsamość osobową, społeczną i kulturową powinien być otwarty i tolerancyjny na inne wymiary międzykulturowe tożsamości wszystkich uczestników procesu edukacyjnego. Bogactwo poczucia własnej tożsamości ubogaca innych dzielących się pięknem własnej kultury z zachowaniem jej specyficznej odrębności. W tym klimacie pojawiły się wystąpienia poruszające tematykę szeroko rozumianych mniejszości narodowych, inkluzji i ekskluzji oraz niepełnosprawności z uwzględnieniem też specyfiki życia Romów.

Konferencja została otworzona przez: Vice-Rektora Uniwersytetu w Debreczynie – Andreasa Javora, Przewodniczącego Projektu Szaktarnet – Zoltana Totha i prowadzącą konferencję Gabrielę Pusztal.

Program konferencji obejmował następujące obszary tematyczne w poszczególnych dniach:

– 18 czerwca 2015 roku: Węgierska mniejszościowa edukacja nauczyciela w Karpackim obszarze, Kształcenie nauczycieli na Uniwersytecie Babes-Bolyai, Kształcenie nauczycieli w Feren Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute, Edukacja w University of Patium Christian University, Kształcenie nauczycieli w Sapentia Hungarian University of Transilvania, Kształcenie nauczycieli w University of Ungwar, Kształcenie nauczycieli w University of Debrecen;

– 19 czerwca 2015 roku: Podstawowe idee zjawiska kształcenia nauczycieli jako przypadek badawczy kształcenia nauczycieli, Co powinni studenci kształcący się na nauczyciela wiedzieć o realnym wyobrażeniu profesji nauczycielskiej?, Droga profesjonalizacji nauczyciela i etapy reformy polskiego systemu edukacyjnego od 1999 roku, Nauczyciel jako refleksyjny praktyk w edukacji międzykulturowej, Efektywność obecności asystenta nauczyciela w jakościowej naturze ekspresji słownej nauczyciela w klasach z romskimi uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, Nauczyciel na rynku pracy, Uczenie się obcego języka: Cele i postawy większości uczących się języka obcego w pierwszym roku, Metody pomiaru rozwoju rozwiązywania problemów na poziomie szkoły podstawowej, Perspektywy kształcenia nauczycieli w zakresie edukacji na poziomie szkoły podstawowej w Rumunii, Rozwój osobowości w Babes-Bolyai University, Poglądy kandydatów na nauczycieli na zadania nauczycieli w Partium Christian University, Drogi uczenia się kandydatów na nauczycieli w Institute of Pedagogy and Applied Didactics, Babes-Bolyai University, Opinie edukacyjnej większości przygotowywanej do nauczania na poziomie szkoły podstawowej na temat kształcenia i stopnia efektywności; Medialne umiejętności czytania i pisania w edukacji nauczyciela, Nowe metody w sztuce i projektowaniu edukacji wyższej, Wpływ mediów na dzieci z perspektywy nauczycieli, Reprezentacja dyscyplin w kanałach edukacyjnych telewizji, Lokalne media w odnowionym środowisku, Kandydaci na nauczycieli w kształceniu wyższym, Mobilność i kształcenie nauczycieli, Wartości edukacyjne kandydatów na nauczycieli, Większościowe wybory edukacyjne instytucji szkolnictwa wyższego na wschodnich Węgrzech, Kobiety w edukacji wyższej, Kształcenie przez całe życie słowackich nauczycieli edukacji fizycznej szkół podstawowych, Edukacja fizyczna w różnych obszarach tematycznych, Poglądy nauczycieli na ich zawód, Rozwój możliwości w edukacji muzycznej (metodologia, zmiany w edukacji muzycznej), Praca wolontaryjna i edukacja (np. Doświadczenia uczenia się w programach komunalnych usług), Kształcenie nauczycieli i integracja (np. Socjo-psychologiczne cechy osobowości jako pre-uwarunkowania społecznej inkluzji), Edukacja mniejszościowa i użycie języka, Sport;

Sprawozdania z konferencji/Conference Reports

– 20 czerwca 2015 roku: Urzeczywistnianie wartości w kształceniu nauczycieli (np. Wartości chrześcijańskie w kształceniu wyższym na Słowacji, Rola wartości w systemie edukacyjnym), Dalsze plany edukacyjne nauczycieli, Kandydaci na nauczycieli w Partium, Integracja, inkluzja i kształcenie nauczycieli lub segregacja i ekskluzja w szkole – podejście międzynarodowe krajów Projektu, Infotechnologia komunikacyjna w edukacji, Historia kształcenia nauczycieli, Mniejszościowa edukacja nauczycieli.

Problematyka zawarta w programie konferencji stanowiła punkt wyjścia dla dalszych rozważań nad edukacją; jej specyficznością kulturową, międzykulturową, społeczno-polityczną w układzie horyzontalno-wertykalnym. Jednocześnie ukazała ponadczasowy i przestrzenny wymiar problemów nurtujących kształcenie nauczycieli. Eksponowała głos wołających o nowe, bogatsze w doświadczenie, etyczne spojrzenie na profesję nauczyciela, sztukę uprawianego przez niego zawodu w służbie całemu społeczeństwu, która powinna eliminować wykluczenia społeczne, dążyć do integracji w budowaniu jedności i równości cywilizacyjnej.

Powyższe kwestie dyskutowane w sekcjach, a zaprezentowane przez około 80 uczestników konferencji stały się też istotnym punktem rozważań w spotkaniu czterech krajów należących do Projektu Wyszehradzkiego, planujących dalszą, owocną współpracę.